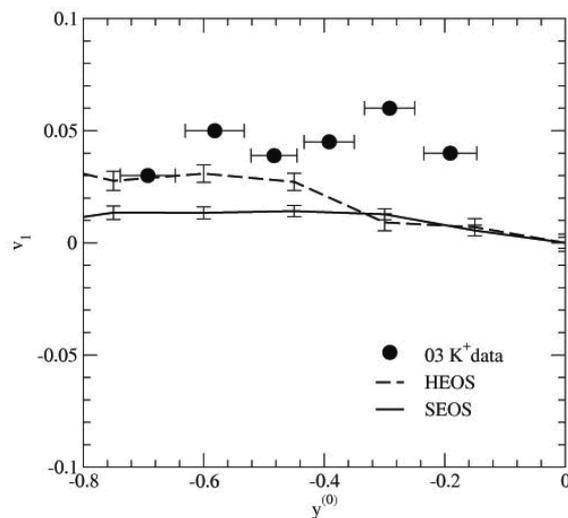

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 การไหลรวมของ K^+ ในพลศาสตร์ควาเรียนต์เคออน

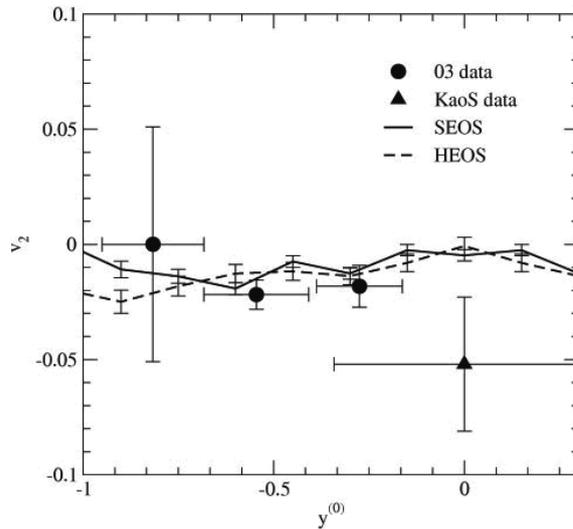
ศึกษาการไหลรวมของอนุภาค K^+ จากการชนของไอออนหนักที่พลังงาน 0-2 GeV ตรวจสอบภายใน พลศาสตร์ควาเรียนต์เคออนโดยใช้แบบจำลอง QMD

รูปที่ 4.1: การคำนวณผลของการไหลเชิงตรงของอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน normalize rapidity จากการชนของ $^{58}_{28}Ni + ^{58}_{28}Ni$ ที่พลังงาน 1.93 AGeV โดยใช้แบบจำลอง QMD วงกลมทึบ แสดงผลการทดลอง K^+ 03 [65] เทียบกับผลการคำนวณ hard EOS (เส้นประ) และ soft EOS (เส้นทึบ)

คำนวณการไหลเชิงตรง $v_1 = \langle \frac{p_x}{p_t} \rangle$ เทียบกับ normalize rapidity $(y^{(0)} = \frac{y_{cm}}{y_{proj}})$ โดยที่ y_{cm} คือแรพิดิตีของเคออนที่ระบบศูนย์กลางมวลของอนุภาค K^+ และ y_{proj} คือโปรเจกไทล์แรพิดิตีในกรอบห้องปฏิบัติการ จากการชนของ $^{58}_{28}Ni + ^{58}_{28}Ni$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV ค่าพารามิเตอร์กระทบ $b = 2.33$ fm โดยเปรียบเทียบกับผลการทดลอง KaoS [65] โดยผลการคำนวณแสดงดังรูปที่ 4.1 พบว่าอนุภาค K^+ มีพฤติกรรม anti flow ($v_1 > 0$) แนวโน้มที่ผลการทดลองคล้าย

กับการคำนวณ QMD สำหรับการมีอยู่ของ K^+ ในตัวกลางแบบผลึกของ K^+ ในสนามเฉลี่ยซึ่งหมายความว่าแบบจำลอง QMD เมื่อรวมศักย์ K^+ ในตัวกลางทำให้สอดคล้องกับผลการทดลอง [65]

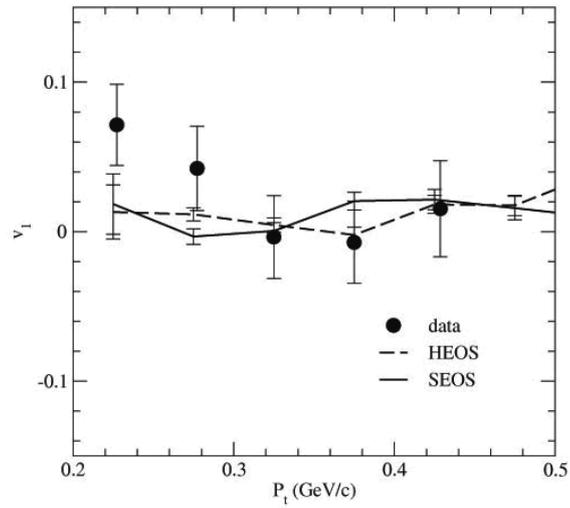

รูปที่ 4.2: การคำนวณผลของการไหลเชิงวงรี ของอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน normalize rapidity จากการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV โดยใช้แบบจำลอง QMD สัญลักษณ์วงกลม(ทึบ) ผลการทดลองจาก (03 data) และ KaoS data [65] เทียบกับผลการคำนวณ Soft EOS (เส้นทึบ) และ hard EOS (เส้นประ)

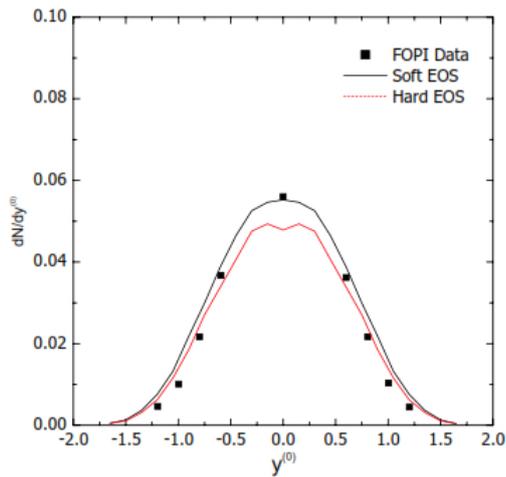
รูปที่ 4.2 การไหลเชิงวงรี (v_2) ของ K^+ เทียบกับ normalize rapidity จากการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV พารามิเตอร์กระทบ $b = 2.33$ fm พบว่า การเกิด K^+ แสดงพฤติกรรม out-of-plane ($v_2 < 0$) และ ค่าของ v_2 จะเพิ่มขึ้นจนถึง $y^{(0)} = -0.3$ และจากนั้นผลการคำนวณไม่สอดคล้องกับข้อมูล KaoS อาจกล่าวได้ว่าแบบจำลอง QMD สามารถอธิบายคุณสมบัติการบีบออก (squeezed out) จากการปลดปล่อย K^+

ดิฟเฟอเรนเชียลของการไหลเชิงตรง ของ K^+ ในช่วงแรพิดิตี จากการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV ดังรูปที่ 4.3 จากรูป วงกลมทึบเป็นผลการทดลอง [66] เส้นทึบแสดง ผลการคำนวณโดยใช้ hard EOS (เส้นประ) และ soft EOS (เส้นทึบ) โดยใช้พลศาสตร์โควาเรียนเคออน พบว่า K^+ มีค่า anti flow ($v_1 > 0$) ที่ p_t มีค่าต่ำและ และสูง โดย v_1 มีค่าเท่ากับศูนย์ที่ค่ากึ่งกลางของ p_t

คำนวณการกระจายแรพิดิตีของ K^+ $dN/dY^0 = \sum_1^5 dN(i)/dY^0$ จากการชน $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV โดยใช้พารามิเตอร์กระทบ 2.0 fm ตามลำดับ เปรียบเทียบการคำนวณโดยใช้สมการ soft EOS และ hard EOS ผลการคำนวณแสดงดังรูป 4.4 โดยเปรียบเทียบผลการทดลอง [67] พบว่า การกระจายแรพิดิตีของ K^+ ไวต่อสมการสถานะนิวเคลียร์เมื่อเทียบกับการไหลเชิงตรง (direct flow)

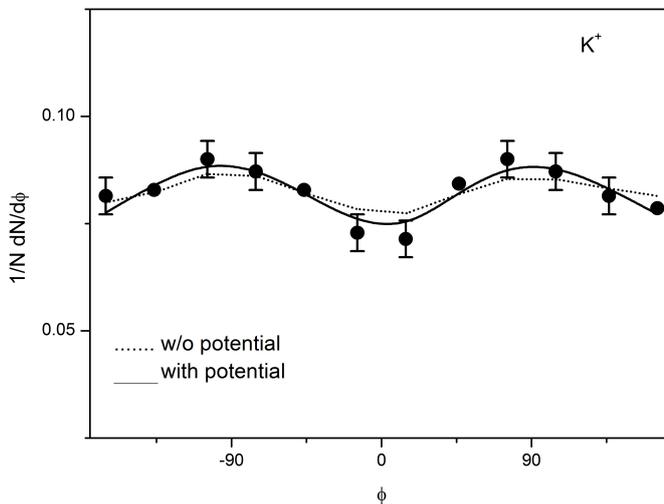
รูปที่ 4.3: ดิฟเฟอเรนเชียลของการไหลเชิงตรง ของ K^+ ในช่วงแรพิดิตี จากการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV พารามิเตอร์กระทบ 1.7 fm. เทียบกับผลการทดลอง [66]

รูปที่ 4.4: การกระจายแรพิดิตีของ K^+ จากการชน $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV โดยใช้พารามิเตอร์กระทบ 2.0 fm โดยเปรียบเทียบผลการทดลอง [67]

4.2 ผลการคำนวณการกระจายอะซิเมทรีของ K^+

ผลการคำนวณการกระจายอะซิเมทรี ($\frac{1}{N} \frac{dN}{d\phi}$) ของ K^+ ของอันตรกิริยาการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่ระดับพลังงาน 1.93 A GeV แสดงข้อมูลในรูป 4.5 โดยใช้ (soft EOS , $K=200$ MeV) ค่าพารามิเตอร์ $\frac{1}{N} \frac{dN}{d\phi}$ เทียบกับมุม ϕ โดยค่าการกระจายอะซิเมทรีมีค่าเพิ่มขึ้นเมื่อมุม $\phi \pm 90^\circ$ ซึ่งทำให้อนุภาค K^+ มีระนาบตั้งฉากกับระนาบการชน ค่าการไหลเชิงวงรี $v_2 < 0$ ดังตารางที่ 4.1 ซึ่งหมายความว่ามีการปลดปล่อยอนุภาค K^+ มีระนาบตั้งฉากกับระนาบการชนของอนุภาค ซึ่งผลที่ได้เทียบกับการทดลอง KaoS ที่ห้องปฏิบัติการชนไอออนหนักโดยแสงซินโครตรอน ที่เมือง Darmstadt ประเทศเยอรมัน โดยใช้ลำของ ^{197}Au พลังงาน 1.5 A GeV เข้าชน เป้า ^{197}Au (0.96 g/cm^2) และใช้ลำ ^{58}Ni พลังงาน 1.93 A GeV เข้าชน เป้า ^{58}Ni (0.68 g/cm^2) โดยหาชนิดของอนุภาคต่างๆโดยใช้โมเมนตัมและเวลาของการเคลื่อนที่ จากเครื่องสนามแม่เหล็กสเปกโตรมิเตอร์ และเครื่องไฮโดรสโคปใช้สำหรับแสดงลักษณะเหตุการณ์ มุมไฮโดรสโคปมีความกว้างเพื่อใช้หาค่าศูนย์กลางของการชนจากจำนวนของอนุภาคที่มีประจุที่วัดได้ในช่วงมุมเชิงขั้ว (polar angle) ในช่วง $12^\circ < \theta_{Lab} < 48^\circ$ การกำหนดทิศทางของระนาบเหตุการณ์สร้างจากมุมการปล่อยอะซิเมทรีของประจุโปรเจกไทล์ โดยวิธีการส่งผ่านโมเมนตัม การหาชนิดของอนุภาคต่างๆที่เกิดขึ้นถูกค้นพบจากพลังงานที่สูญเสียของอนุภาค และเวลาของการเคลื่อนที่ ซึ่งวัดด้วยไฮโดรสโคปซึ่งห่างจากเป้า 7 เมตร จากมุมเชิงขั้ว ระหว่าง 0.5° และ 11°

รูปที่ 4.5: การกระจายอะซิเมทรีของ K^+ ของอันตรกิริยาการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่ระดับพลังงาน 1.93 A GeV ค่าพารามิเตอร์กระทบ $3.8 < b < 6.5$ fm แรพพิดิตีที่ $0.3 < y/y_{beam} < 0.7$ และ โมเมนตัมส่งผ่าน $0.2 < p_t < 0.8$ GeV/c สัญลักษณ์วงกลมทึบเป็นผลการทดลอง [65] เส้นทึบเป็นผลการคำนวณโดยใช้แบบจำลอง QMD

ตารางที่ 4.1: แสดงค่าการไหลเชิงตรง v_1 และ การไหลเชิงวงรี v_2 เปรียบเทียบผลการทดลอง [65]และผลการคำนวณโดยรวม และไม่รวมศักย์ K^+N จากการชนของ $^{58}Ni+^{58}Ni$ ที่ ระดับพลังงาน 1.93 A GeV

การไหล	ผลการทดลอง	รวมศักย์ K^+N	ไม่รวมศักย์ K^+N
การไหลเชิงตรง (v_1)	-0.1 ± 0.01	-0.13 ± 0.0015	-0.006 ± 0.0014
การไหลเชิงวงรี (v_2)	-0.05 ± 0.03	-0.04 ± 0.0016	-0.02 ± 0.0014

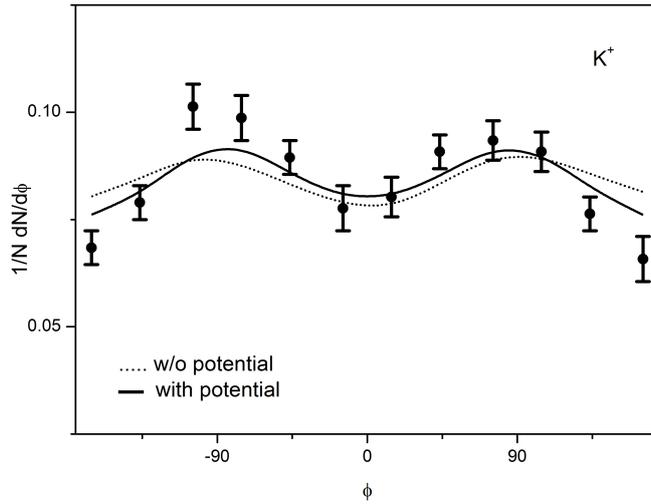
กราฟผลการคำนวณการกระจายอะซิมุทอลของ K^+ ของอันตรกิริยาการชนของ $^{58}Ni + ^{58}Ni$ ที่ระดับพลังงาน 1.93 A GeV แสดงข้อมูลดังรูปที่ 4.5 โดยใช้แบบจำลอง QMD โดยผลการคำนวณรวมศักย์ K^+N ในตัวกลาง แสดงด้วยเส้นทึบ และการคำนวณไม่รวมศักย์ K^+N ในตัวกลาง แสดงด้วยเส้นประ เทียบกับผลการทดลองสัญลักษณ์วงกลมทึบ โดยค่าการรวมศักย์ K^+N ในตัวกลาง ผลการคำนวณสอดคล้องกับผลการทดลอง ทำให้การกระจายอะซิมุทอลใช้เป็นตัวตรวจวัด คุณสมบัติในตัวกลางของอนุภาค K^+ ที่ความหนาแน่นสูง

ผลการคำนวณการกระจายอะซิมุทอล $\frac{1}{N} \frac{dN}{d\phi}$ ของ K^+ ของอันตรกิริยาการชนของ $^{197}Au + ^{197}Au$ ที่ ระดับพลังงาน 1.5 A GeV แสดงข้อมูลในรูป 4.6 โดยใช้ (soft EOS , $K= 200$ MeV) คำนวณค่า $\frac{1}{N} \frac{dN}{d\phi}$ เทียบกับมุม ϕ โดยปรับค่ามุม $\phi \pm 90^\circ$ ซึ่งทำให้อนุภาค K^+ มีระนาบตั้งฉากกับระนาบการชนโดยใช้แบบจำลอง QMD ซึ่งผลที่ได้เทียบกับการทดลองของ KaoS ที่ห้องปฏิบัติการชนไอออนหนักโดยแสงซินโครตรอน ที่เมือง Damstadt [9] ค่าการไหลเชิงวงรี $v_2 < 0$ ดังตารางที่ 4.2 ซึ่งหมายความว่ามีการปลดปล่อยอนุภาค K^+ มีระนาบตั้งฉากกับระนาบการชนของอนุภาค

ตารางที่ 4.2: แสดงค่าการไหลเชิงตรง v_1 และ การไหลเชิงวงรี v_2 เปรียบเทียบผลการทดลอง [65] และผลการคำนวณโดยรวม และไม่รวมศักย์ K^+N จากการชนของ $^{197}Au + ^{197}Au$ ที่ ระดับพลังงาน 1.5 A GeV

การไหล	ผลการทดลอง	รวมศักย์ K^+N	ไม่รวมศักย์ K^+N
การไหลเชิงตรง (v_1)	0.04 ± 0.01	-0.041 ± 0.002	-0.006 ± 0.0013
การไหลเชิงวงรี (v_2)	-0.09 ± 0.03	-0.042 ± 0.001	-0.03 ± 0.0013

ผลการคำนวณการกระจายอะซิมุทอล ของ K^+ ของอันตรกิริยาการชนของ $^{197}Au + ^{197}Au$ ที่ ระดับพลังงาน 1.5 A GeV แสดงข้อมูลในรูป 4.6 โดยใช้ (soft EOS , $K= 200$ MeV)โดยใช้แบบจำลอง QMD โดยผลการคำนวณรวมศักย์ K^+N ในตัวกลาง แสดงด้วยเส้นทึบ และการคำนวณไม่รวมศักย์ K^+N ในตัวกลาง แสดงด้วยเส้นประ เทียบกับผลการทดลองสัญลักษณ์วงกลมทึบ โดยค่าการรวมศักย์ K^+N ในตัวกลาง ผลการคำนวณสอดคล้องกับผลการทดลอง ทำให้การ

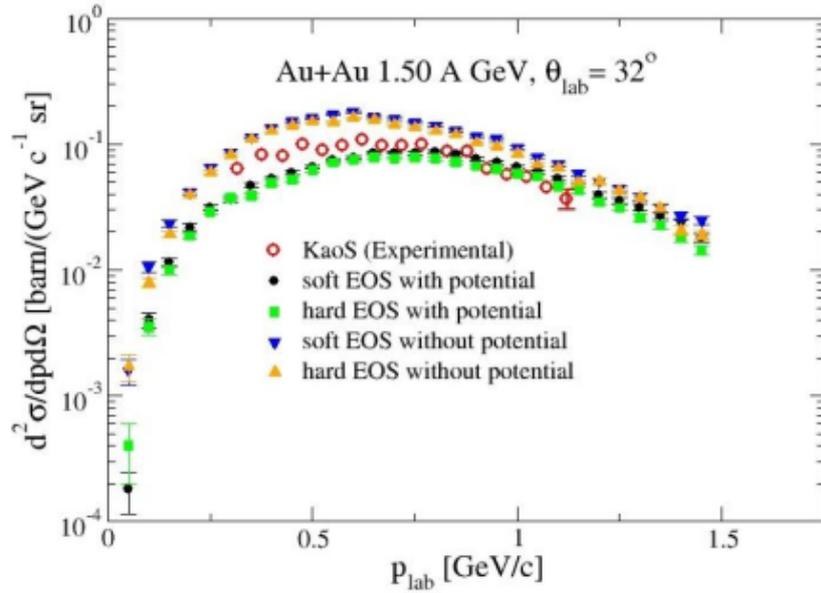

รูปที่ 4.6: การกระจายอะซิมุทอล ของ K^+ ของอันตรกิริยาการชนของ $^{197}\text{Au} + ^{197}\text{Au}$ ที่ ระดับพลังงาน 1.93 A GeV ค่าพารามิเตอร์กระทบ $3.8 < b < 6.5$ fm แรพพิดิตีที่ $0.3 < y/y_{beam} < 0.7$ และ โมเมนตัมส่งผ่าน $0.2 < p_t < 0.8$ GeV/c สัญลักษณวงกลมทึบเป็นผลการทดลอง [65] เส้นทึบเป็นผลการคำนวณโดยใช้แบบจำลอง QMD

กระจายอะซิมุทอลใช้เป็นตัวตรวจวัด คุณสมบัติในตัวกลางของอนุภาค K^+ ที่ความหนาแน่นสูง ตารางที่ 4.2 แสดงค่าการไหลเชิงตรง v_1 และ การไหลเชิงวงรี v_2 เปรียบเทียบผลการทดลอง [65]และผลการคำนวณโดยรวมและไม่รวมศักย์ K^+N จากการชนของ $^{197}\text{Au} + ^{197}\text{Au}$ ที่ ระดับพลังงาน 1.5 A GeV

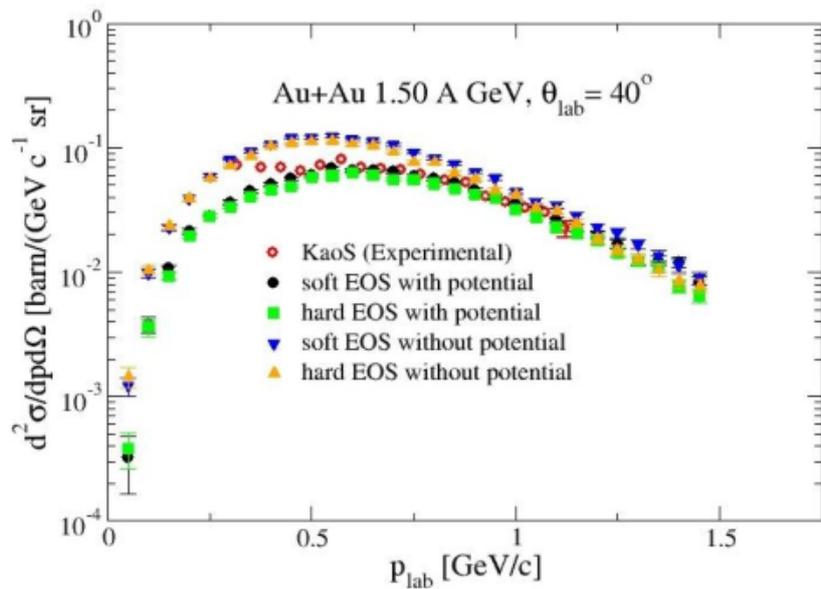
4.3 ภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+

ผลการวิเคราะห์ภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) ของปฏิกิริยาการชนระหว่าง $^{197}\text{Au} + ^{197}\text{Au}$ ที่ระดับพลังงานในการ เข้าชน 1.5 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 4.2026$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกกระทบสูงสุด ($b_{max} = 12.6078$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 32 40 48 60 และ 72 องศา ตามลำดับ จากรูปที่ 4.7 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{197}\text{Au} + ^{197}\text{Au}$ ที่ระดับพลังงาน 1.5 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 4.2026$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกกระทบสูงสุด ($b_{max} = 12.6078$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 32 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน -นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS และ hard EOS จะทำให้ ผลการ

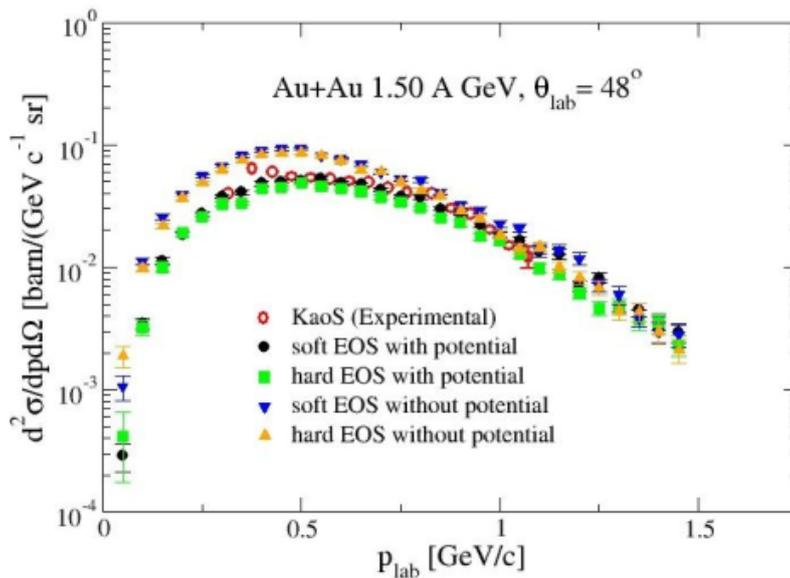
รูปที่ 4.7: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{197}_{79}Au + ^{197}_{79}Au$ ที่พลังงาน 1.50 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 32 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

คำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

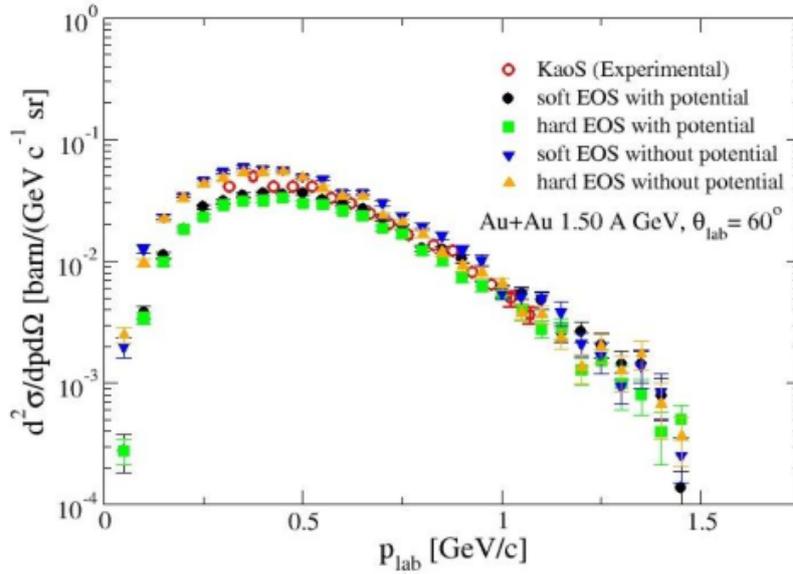
รูปที่ 4.8: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{197}_{79}Au + ^{197}_{79}Au$ ที่พลังงาน 1.50 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 40 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

จากรูปที่ 4.8 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{197}\text{Au} + ^{197}\text{Au}$ ที่ระดับพลังงาน 1.5 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ ตกกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 4.2026$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกกระทบสูงสุด ($b_{max} = 12.6078$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 40 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ การ KaoS [14] จากรูปที่ 4.9 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน

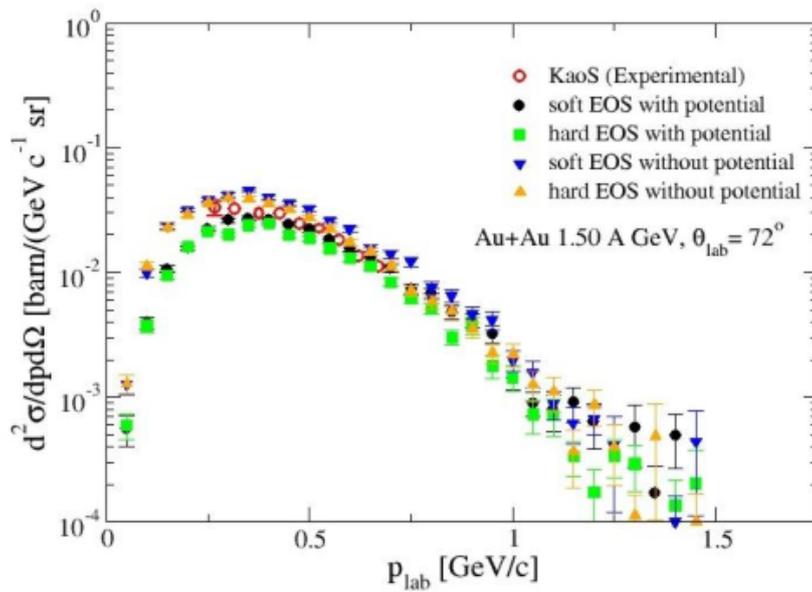
รูปที่ 4.9: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{197}\text{Au} + ^{197}\text{Au}$ ที่พลังงาน 1.50 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 48 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

ฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{197}\text{Au} + ^{197}\text{Au}$ ที่ระดับพลังงาน 1.5 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 4.2026$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกกระทบสูงสุด ($b_{max} = 12.6078$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 48 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14] จากรูปที่ 4.10 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{197}\text{Au} + ^{197}\text{Au}$ ที่ระดับพลังงาน 1.5 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 4.2026$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกกระทบสูงสุด ($b_{max} = 12.6078$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 60 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS

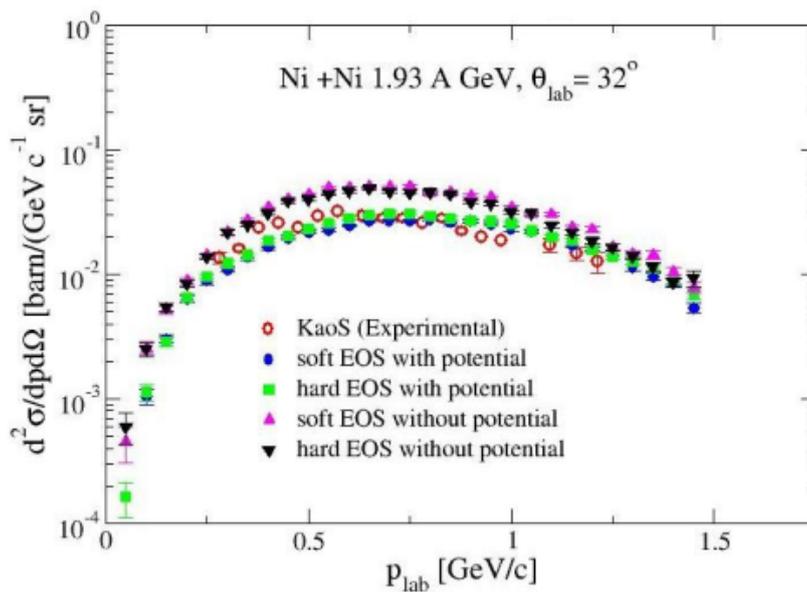

รูปที่ 4.10: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{197}_{79}Au + ^{197}_{79}Au$ ที่พลังงาน 1.50 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 60 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14] จากรูปที่ 4.11 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{197}_{79}Au + ^{197}_{79}Au$ ที่ระดับพลังงาน 1.5 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 4.2026$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกระทบสูงสุด ($b_{max} = 12.6078$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 72 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14] ผลการวิเคราะห์ภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) ของปฏิกิริยาการชนระหว่าง $^{58}_{28}Ni + ^{58}_{28}Ni$ ที่ระดับพลังงานในการเข้าชน 1.93 A GeV กำหนดค่าพารามิเตอร์ตกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 2.7958$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกระทบสูงสุด ($b_{max} = 8.3874$ fm) ณ มุมเชิงขั้ว 32 40 50 และ 60 องศา ตามลำดับ จากรูปที่ 4.12 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{58}_{28}Ni + ^{58}_{28}Ni$ ที่ระดับพลังงาน 1.93 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 2.7958$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกระทบสูงสุด ($b_{max} = 8.3874$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 32 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จาก

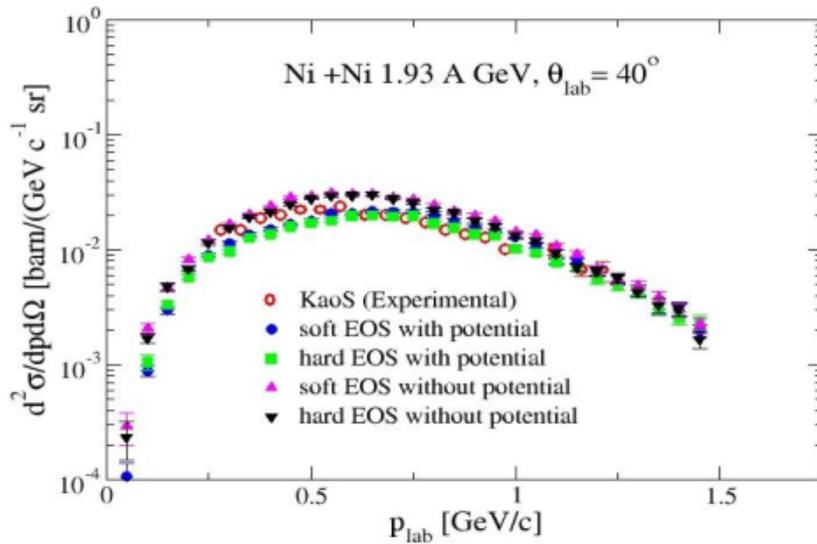

รูปที่ 4.11: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{197}_{79}Au + ^{197}_{79}Au$ ที่พลังงาน 1.50 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 72 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

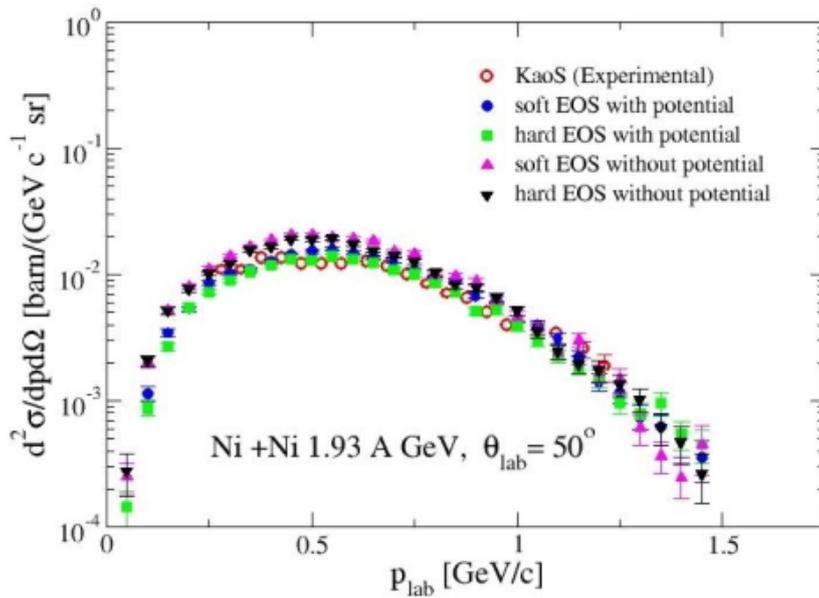
รูปที่ 4.12: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{58}_{28}Ni + ^{58}_{28}Ni$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 32 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

ห้องปฏิบัติการ KaoS [14] จากรูปที่ 4.13 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+

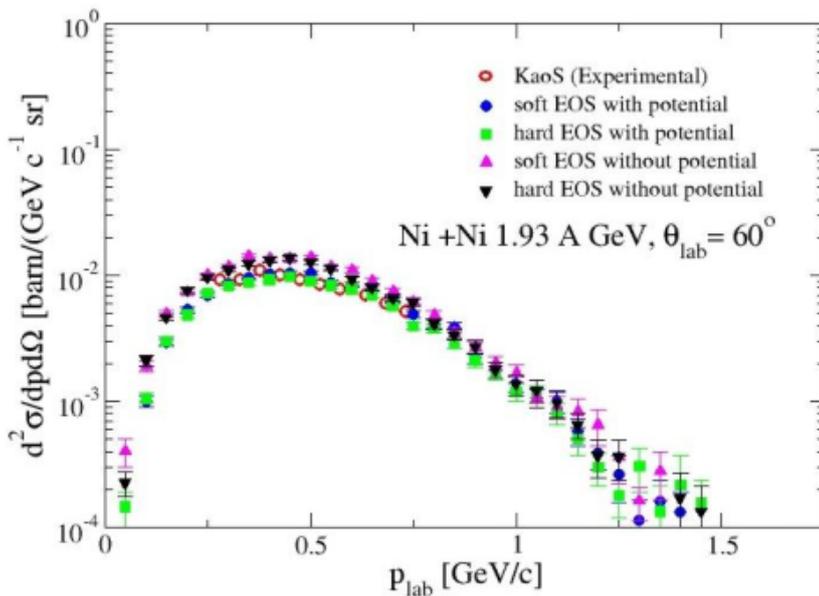

รูปที่ 4.13: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{58}Ni + ^{58}Ni$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 40 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{58}Ni + ^{58}Ni$ ที่ระดับพลังงาน 1.93 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกรหบท่ำสุด ($b_{min} = 2.7958$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกรหบทสูงที่สุด ($b_{max} = 8.3874$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 40 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14] จากรูปที่ 4.14 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{58}Ni + ^{58}Ni$ ที่ระดับพลังงาน 1.93 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกรหบท่ำสุด ($b_{min} = 2.7958$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกรหบทสูงที่สุด ($b_{max} = 8.3874$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 50 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS และ hard EOS จะทำให้ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14] จากรูปที่ 4.15 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{58}Ni + ^{58}Ni$ ที่ระดับพลังงาน 1.93 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกรหบท่ำสุด ($b_{min} = 2.7958$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกรหบทสูงที่สุด ($b_{max} = 8.3874$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 60 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน -

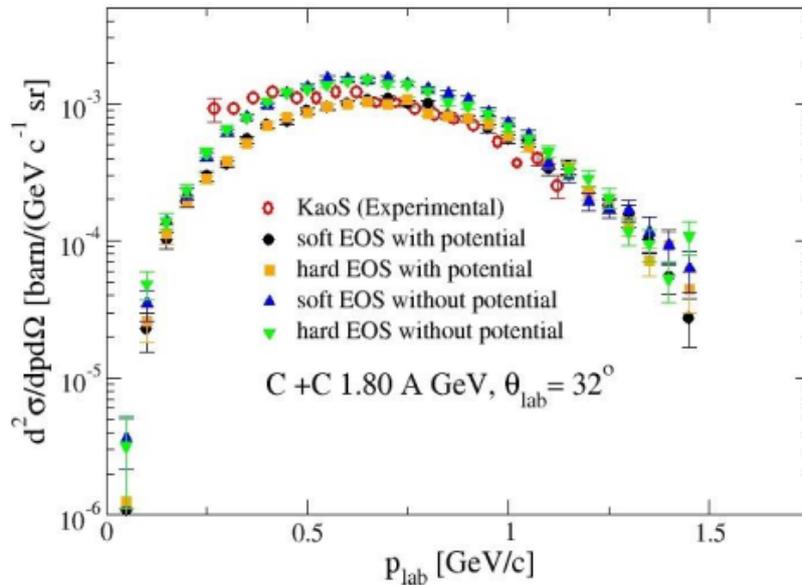

รูปที่ 4.14: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 32 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

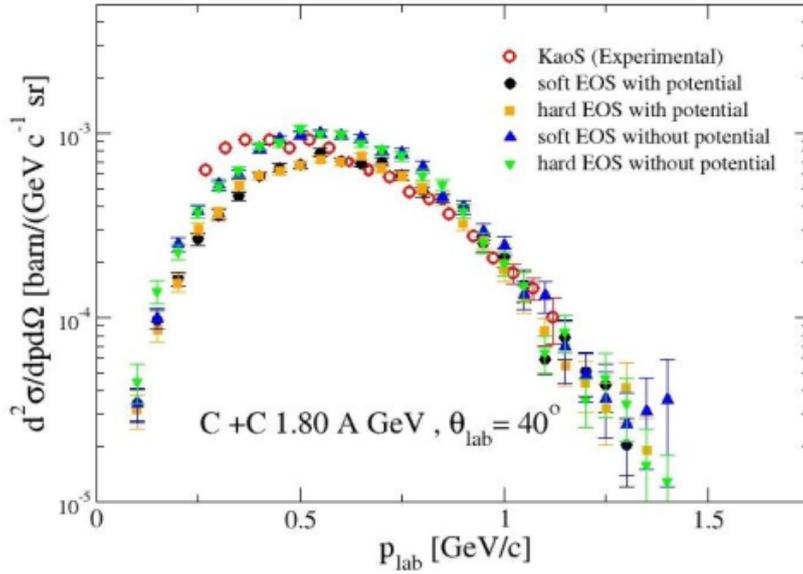
รูปที่ 4.15: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่พลังงาน 1.93 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 60 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14] ผลการวิเคราะห์ภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับโมเมนตัม (p_{lab}) ในกรอบปฏิบัติการของปฏิกิริยาการชนระหว่าง $^{12}C + ^{12}C$ ที่ระดับพลังงานในการเข้าชน 1.80 A GeV กำหนดค่าพารามิเตอร์ตกกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 1.6536$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกกระทบสูงสุด ($b_{max} = 4.9607$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 32 40 48 และ 60 องศา ตามลำดับ

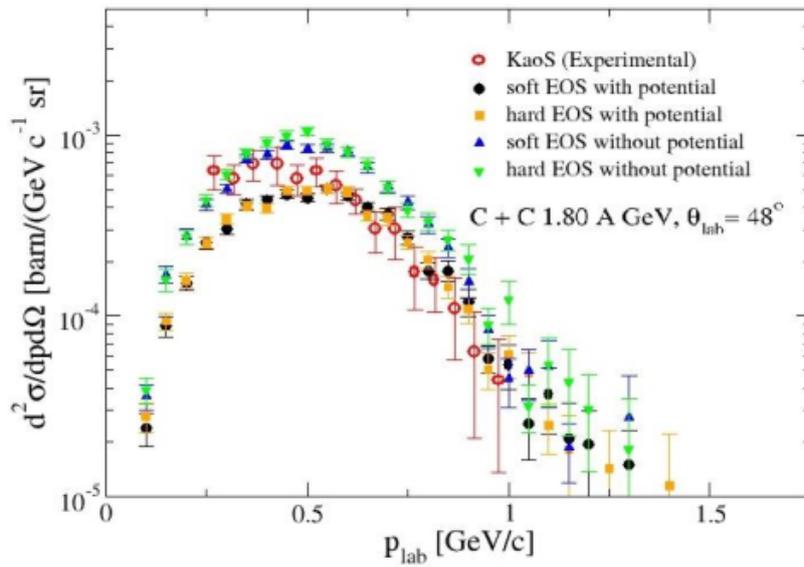
รูปที่ 4.16: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{12}C + ^{12}C$ ที่พลังงาน 1.80 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 32 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

จากรูปที่ 4.16 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{12}C + ^{12}C$ ที่ระดับพลังงาน 1.80 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 1.6536$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกกระทบสูงสุด ($b_{max} = 4.9607$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 32 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14] จากรูปที่ 4.17 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{12}C + ^{12}C$ ที่ระดับพลังงาน 1.80 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 1.6536$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกกระทบสูงสุด ($b_{max} = 4.9607$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 40 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS

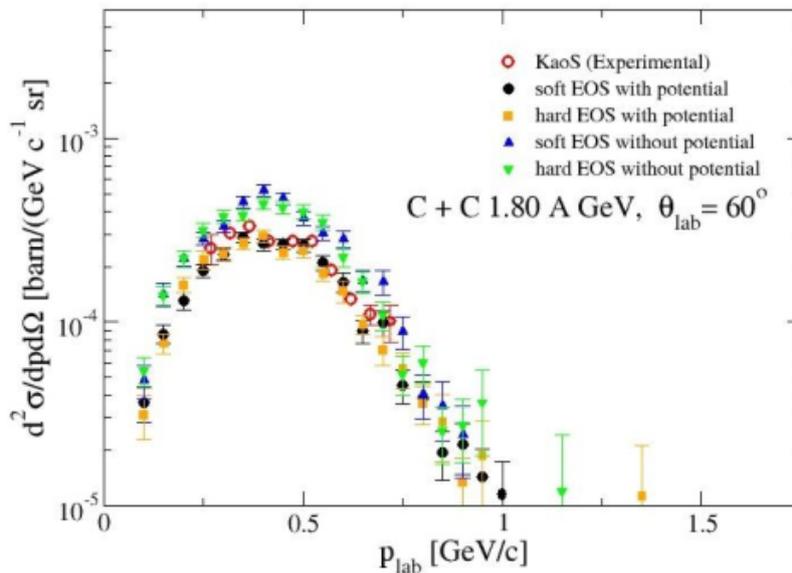

รูปที่ 4.17: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ $^{12}_6C + ^{12}_6C$ ที่พลังงาน 1.80 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 40 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14] จากรูปที่ 4.18 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{12}_6C + ^{12}_6C$ ที่ระดับพลังงาน 1.80 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 1.6536$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกกระทบสูงสุด ($b_{max} = 4.9607$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 48 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงในสมการ soft EOS และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14] จากรูปที่ 4.19 เป็นการคำนวณภาคตัดขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชัน (p_{lab}) ด้วยปฏิกิริยาการชนของ $^{12}_6C + ^{12}_6C$ ที่ระดับพลังงาน 1.80 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ตกกระทบต่ำสุด ($b_{min} = 1.6536$ fm) และค่าพารามิเตอร์ตกกระทบสูงสุด ($b_{max} = 4.9607$ fm) ที่มุมเชิงขั้ว 60 องศา ผลจากการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS มีค่าใกล้เคียงกับ hard EOS เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) ลงใน soft EOS และ hard EOS จะทำให้ ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

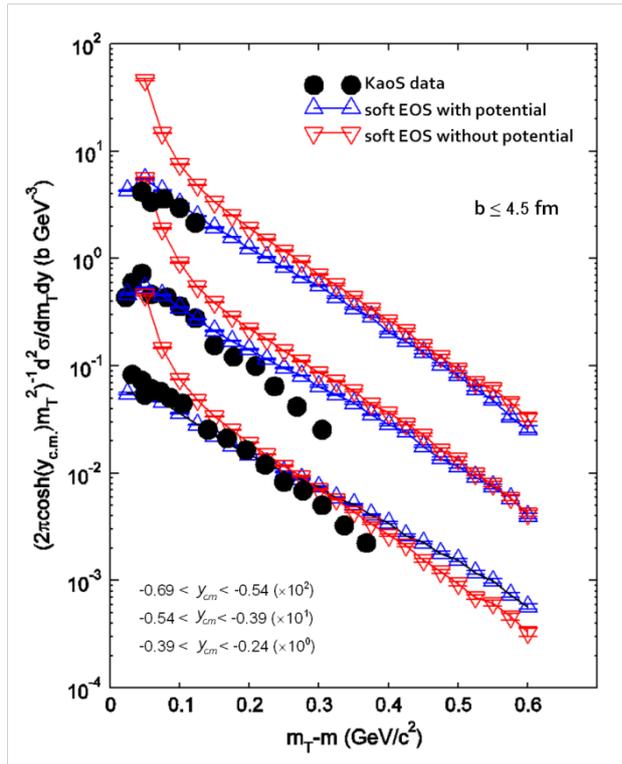
รูปที่ 4.18: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ ${}^{12}_6C + {}^{12}_6C$ ที่พลังงาน 1.80 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 48 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

รูปที่ 4.19: การคำนวณภาคตัดขวางของการเกิด K^+ เทียบกับโมเมนตัมในกรอบปฏิบัติการ (p_{lab}) จากปฏิกิริยาการชนของ ${}^{12}_6C + {}^{12}_6C$ ที่พลังงาน 1.80 A GeV ที่มุมเชิงขั้ว (polar angle;) 60 องศา เปรียบเทียบกับค่าจากการทดลองที่ห้องปฏิบัติการ KaoS [14]

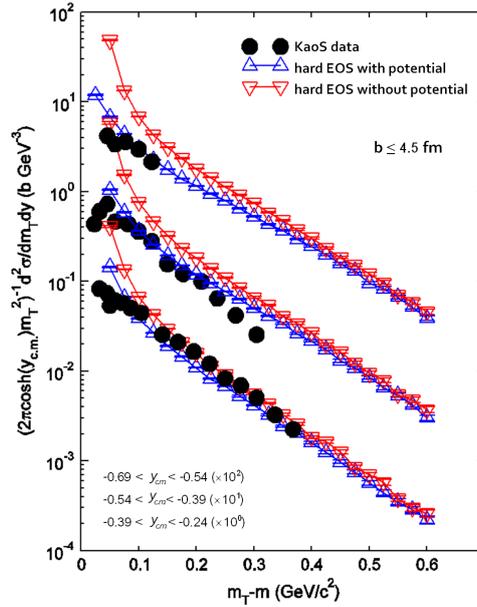
4.4 สเปกตรัมตามขวางของการเกิดอนุภาค K^+

ผลการวิเคราะห์สเปกตรัมตามขวางของการเกิดอนุภาค K^+ เทียบกับฟังก์ชันของพลังงานจลน์ตามขวาง ของปฏิกิริยาการชนระหว่าง $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ ที่ระดับพลังงานในการเข้าชน 1.93 A GeV โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์กระทบ $b \leq 4.5$ fm ที่อยู่ในช่วงแรพิดิตี $-0.69 < y_{cm} < -0.54$, $-0.54 < y_{cm} < -0.39$ และ $-0.39 < y_{cm} < -0.24$ ตามลำดับ จากรูปที่ 4.20 การคำนวณสเปกตรัมตามขวางของการเกิด K^+ เทียบกับพลังงานจลน์

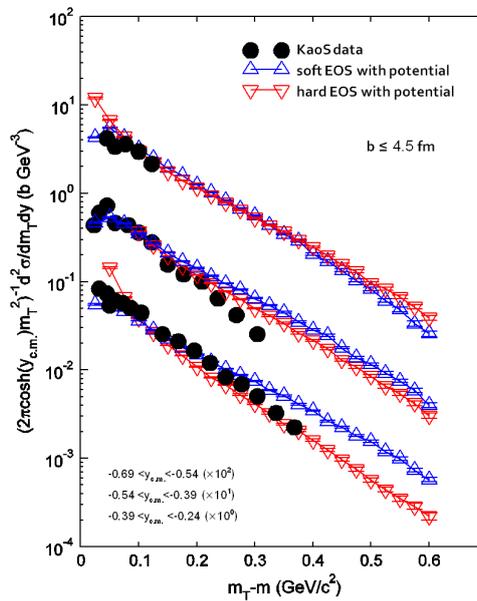

รูปที่ 4.20: การคำนวณสเปกตรัมตามขวางของการเกิด K^+ เทียบกับพลังงานจลน์ตามขวาง จากปฏิกิริยาการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ โดยใช้ soft EOS โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์กระทบ $b \leq 4.5$ fm ที่อยู่ในช่วงแรพิดิตี $-0.69 < y_{cm} < -0.54 (\times 10^2)$, $-0.54 < y_{cm} < -0.39 (\times 10^1)$ และ $-0.39 < y_{cm} < -0.24 (\times 10^0)$ ตามลำดับจากบนลงล่าง

ตามขวาง จากปฏิกิริยาการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ โดยใช้ soft EOS โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์กระทบ $b \leq 4.5$ fm โดยการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS ที่รวมและไม่รวมค่าศักย์ของเคออน-นิวคลีออน K^+N แสดงให้เห็นว่าการรวมค่าศักย์ของเคออน-นิวคลีออน ซึ่งเป็นแรงผลักสำหรับ K^+ จึงทำให้ K^+ หลุดออกจากนิวคลีออนกล่าวคือ K^+ จะถูกเร่งระหว่างการกระจายของการเกิดอนุภาค ดังนั้นในการรวมศักย์ของเคออน-นิวคลีออน ลงใน soft EOS จะทำให้ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [69] จากรูปที่ 4.21 การคำนวณสเปกตรัมตามขวางของการเกิด K^+ เทียบกับพลังงานจลน์ตามขวาง

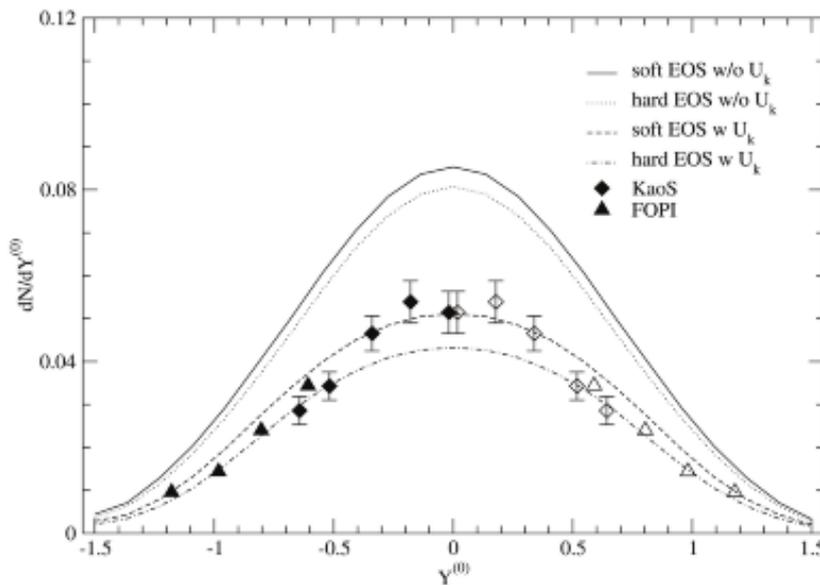

รูปที่ 4.21: การคำนวณสเปกตรัมตามขวางของการเกิด K^+ เทียบกับพลังงานจลน์ตามขวาง จากปฏิกิริยาการชนของ $^{58}_{28}\text{Ni} + ^{58}_{28}\text{Ni}$ โดยใช้ hard EOS โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์กระทบ $b \leq 4.5$ fm ที่อยู่ในช่วงแรพิดิตี $-0.69 < y_{cm} < -0.54 (\times 10^2)$, $-0.54 < y_{cm} < -0.39 (\times 10^1)$ และ $-0.39 < y_{cm} < -0.24 (\times 10^0)$ ตามลำดับจากบนลงล่าง

รูปที่ 4.22: การคำนวณสเปกตรัมตามขวางของการเกิด K^+ เทียบกับพลังงานจลน์ตามขวาง จากปฏิกิริยาการชนของ $^{58}_{28}\text{Ni} + ^{58}_{28}\text{Ni}$ โดยใช้ soft EOS และแบบแข็ง โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์กระทบ $b \leq 4.5$ fm ที่อยู่ในช่วงแรพิดิตี $-0.69 < y_{cm} < -0.54 (\times 10^2)$, $-0.54 < y_{cm} < -0.39 (\times 10^1)$ และ $-0.39 < y_{cm} < -0.24 (\times 10^0)$ ตามลำดับจากบนลงล่าง

จากปฏิกิริยาการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ โดยใช้ hard EOS โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์กระทบ $b \leq 4.5$ fm โดยการคำนวณทางทฤษฎีด้วย hard EOS ที่รวมและไม่รวมค่าศักย์ของเคออน-นิวคลีออน K^+N แสดงให้เห็นว่าในการรวมศักย์ของเคออน-นิวคลีออน ลงใน hard EOS ทำให้ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [69] จากรูปที่ 4.22 การคำนวณสเปกตรัมตามขวางของการเกิด K^+ เทียบกับพลังงานจลน์ตามขวาง จากปฏิกิริยาการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์กระทบ $b \leq 4.5$ fm โดยการคำนวณทางทฤษฎีด้วย soft EOS และแบบแข็งที่รวมค่าศักย์ของเคออน-นิวคลีออน K^+N แสดงให้เห็นว่าในการรวมศักย์ของเคออน-นิวคลีออน ลงใน soft EOS จะทำให้ผลการคำนวณทางทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากห้องปฏิบัติการ KaoS [69]

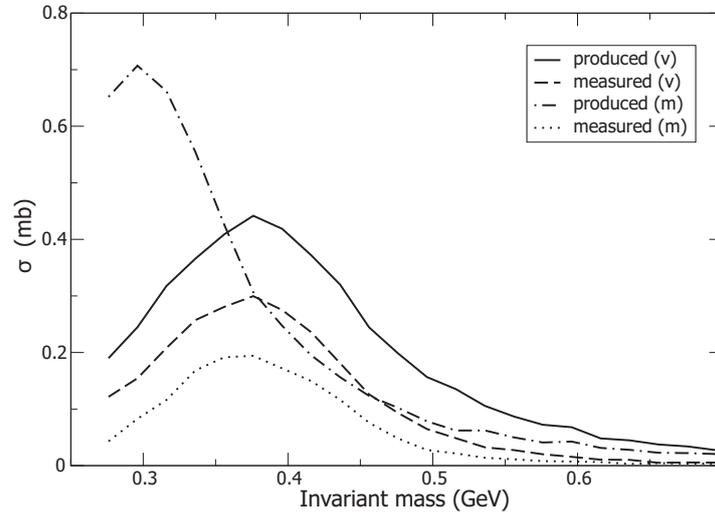

รูปที่ 4.23: การแจกแจงแรพิดิตีของการเกิด K^+ เทียบกับฟังก์ชันของ normalize rapidity จากการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) โดยใช้ soft EOS และ hard EOS

จากรูปที่ 4.23 แสดงการแจกแจงแรพิดิตีของการเกิด K^+ เทียบกับฟังก์ชันของ normalize rapidity $Y^{(0)} = Y_{c.m.}/Y_{proj}$ จากการชนของ $^{58}\text{Ni} + ^{58}\text{Ni}$ เมื่อเพิ่มการคำนวณค่าศักย์ของเคออน - นิวคลีออน (K^+N) โดยใช้ soft EOS และ hard EOS โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์กระทบ $b \leq 4$ fm

4.5 ผลการศึกษาการเกิดอนุภาค σ เมซอน

จากการชน $p + {}^{40}\text{Ca}$ และ $p + {}^{208}\text{Pb}$ ที่พลังงาน 1.5 A GeV ใช้แบบจำลอง QMD ค่าภาคตัดขวางการเกิดซิกมาจากการชนของ $p + {}^{40}\text{Ca}$ ที่พลังงาน 1.5 A GeV เทียบกับ

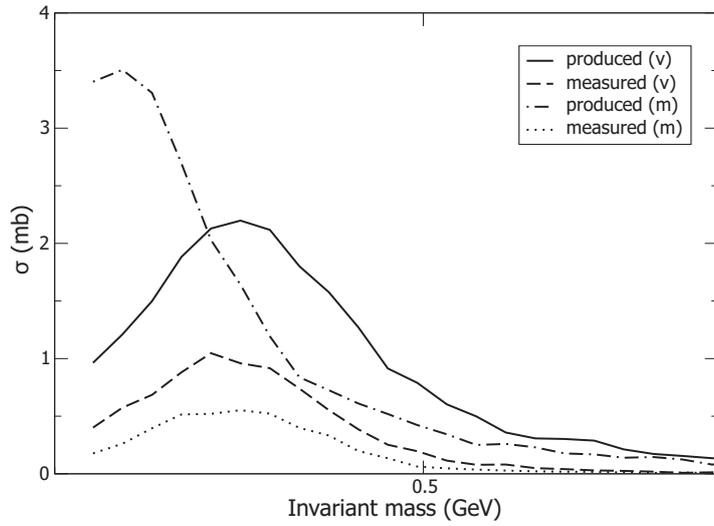

รูปที่ 4.24: ค่าภาคตัดขวางการเกิดซิกมาจากการชนของ $p + {}^{40}\text{Ca}$ ที่พลังงาน 1.5 A GeV เทียบกับ มวลของซิกมาซึ่งคงที่

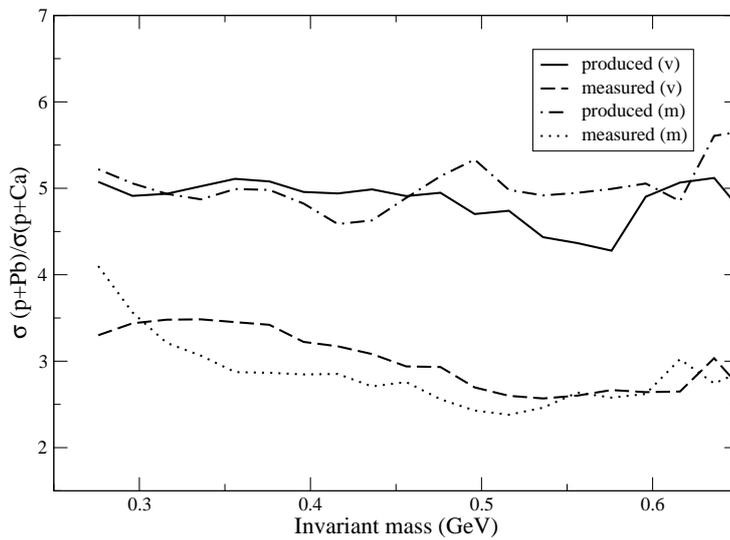
มวลที่แปรเปลี่ยนของซิกมา แสดงดังรูปที่ 4.24 เส้นกราฟ ชืดทึบ และเส้นจุดสลับกับเส้นขีด แสดงการเกิดของอนุภาคซิกมา โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงตัวกลางและเปลี่ยนแปลงตัวกลางของภาคตัดขวางการเกิดของอนุภาคซิกมาตามลำดับ สังเกตได้ว่าเส้นกราฟดังกล่าวเลื่อนไปยังมวลที่แปรเปลี่ยนซึ่งมีค่าต่ำ เส้นขีด และเส้นจุดของกราฟ แสดงการวัดซิกมาเมซอนโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงตัวกลางและเปลี่ยนแปลงตัวกลางของภาคตัดขวางของซิกมาตามลำดับ พบว่าเส้นกราฟดังกล่าวเลื่อนไปยังด้านมวลที่แปรเปลี่ยนซึ่งมีค่าต่ำเช่นกัน

ในตัวกลางนิวเคลียร์ค่าช่วงชีวิตของการเกิดซิกมาเมซอนมีค่าเพิ่มขึ้นและมีความเร็วลดลงจึงทำให้เส้นกราฟเลื่อนไปยังด้านมวลที่แปรเปลี่ยนซึ่งมีค่าต่ำ ไพออนที่เกิดจากการสลายตัวของซิกมาเมซอนซึ่งมีค่ามวลที่แปรเปลี่ยนมีค่าต่ำเนื่องจากถูกดูดกลืนจากการส่งผ่านและการกระเจิงในตัวกลาง ถ้าไพออน 1 ตัว หรือ 2 ตัวที่เกิดจากการสลายตัวของ เมซอนถูกดูดกลืน σ ซิกมาจะไม่สามารถวัดได้ ทำให้กราฟการวัดซิกมาเมซอนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตัวกลางมีค่าน้อยกว่า เมื่อเทียบกับไม่มีการเปลี่ยนแปลงตัวกลาง ซึ่งเปลี่ยนไปยังด้านมวลที่แปรเปลี่ยนซึ่งมีค่าต่ำ

การชนของ $p + {}^{208}\text{Pb}$ ดังรูปที่ 4.25 ผลการคำนวณการกระจายมวลที่แปรเปลี่ยนไปยังด้านซึ่งมีค่าต่ำ เช่นเดียวกันของการเกิด และการวัดซิกมาเมซอน เมื่อเปรียบเทียบกับกราฟรูปที่ 4.24 และ 4.25 พบว่าเมื่อ เลขมวล เพิ่มขึ้นค่าภาคตัดขวางการเกิดซิกมาเมซอนมีค่าเพิ่มขึ้น

รูปที่ 4.25: ค่าภาคตัดขวางการเกิดซิกมาจากการชนของ $p + {}^{208}\text{Pb}$ ที่พลังงาน 1.5 AGeV เทียบกับมวลที่แปรเปลี่ยนของซิกมา

รูปที่ 4.26: อัตราส่วนของภาคตัดขวางของซิกมาเทียบกับมวลที่แปรเปลี่ยนของซิกมาของปฏิกิริยา $p + {}^{40}\text{Ca}$ และ $p + {}^{208}\text{Pb}$

คำนวณอัตราส่วน $\sigma(p + ^{208}\text{Pb}) / \sigma(p + ^{40}\text{Ca})$ เทียบกับมวลที่แปรเปลี่ยนของซิกมา แสดงดังรูปที่ 4.26 เส้นทึบ และจุดสลับกับขีด แสดงการเกิดของอนุภาค σ เมซอน โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงตัวกลางและเปลี่ยนแปลงตัวกลางตามลำดับเส้นขีดและเส้นจุดของกราฟแสดง การวัดซิกมาเมซอนโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงตัวกลางและเปลี่ยนแปลงตัวกลางตามลำดับ พบว่า $\sigma(p + ^{208}\text{Pb}) / \sigma(p + ^{40}\text{Ca})$ มีค่าเพิ่มขึ้นขณะเกิด σ เมซอน ถ้าพิจารณามีการเปลี่ยนแปลง ตัวกลางของการวัดซิกมา จะมีค่าเพิ่มขึ้นในช่วงมวลที่แปรเปลี่ยนซึ่งมีค่าต่ำ แสดงให้เห็นว่าการ เกิดซิกมาเมซอนมีการสลายตัวในตัวกลาง เมื่อมวลเปลี่ยนไปยังค่ามวลต่ำเนื่องจากตัวกลางมีค่า เพิ่มขึ้นเมื่อนิวเคลียสมีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งผลของการเปลี่ยนมวลสังเกตได้ในสถานะสุดท้ายของคู่ไพออนซึ่งไม่ถูกดูดกลืนและกระเจิงโดยนิวคลีออนแวดล้อมซึ่งการวัดอัตราส่วนซิกมาเป็น การค้นพบ ซิกมาซึ่งมีอยู่จริงในสภาวะแวดล้อมนิวเคลียร์ เนื่องจากยังไม่มีผลการทดลองการวัดซิกมาเทียบ กับการวิจัยนี้แต่งานวิจัยนี้อาจเป็นแนวทางเพื่อทำการทดลองในห้องปฏิบัติการต่อไป

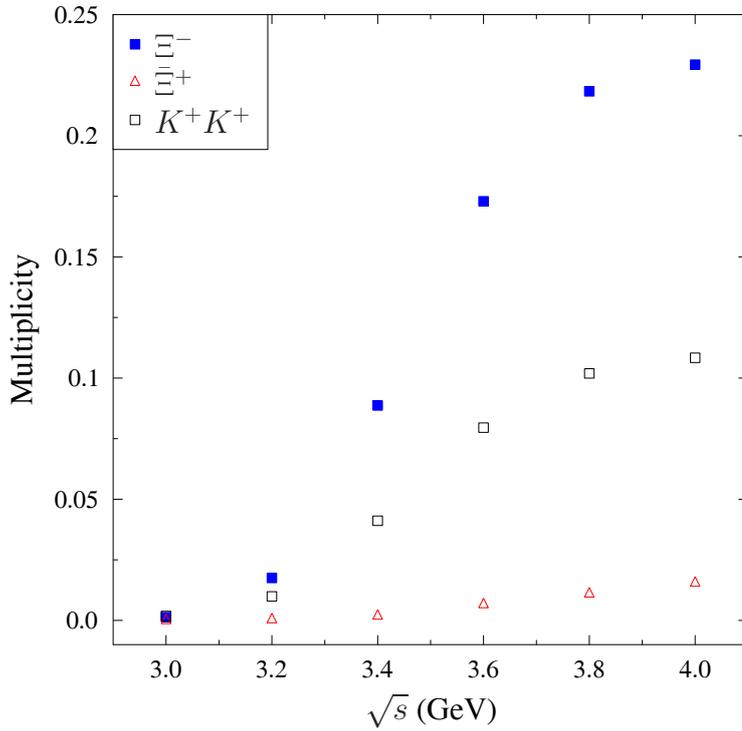
4.6 การศึกษาเงื่อนไขของปฏิกิริยาระหว่าง Ξ^+ หรือ K^+K^+

ในงานวิจัยนี้ได้ใช้แบบจำลองพลศาสตร์เชิงโมเลกุลเหนือสัมพัทธภาพ (Ultra-relativistic Quantum Molecular Dynamics) หรือ UrQMD เพื่อการศึกษาเงื่อนไขของปฏิกิริยาดังที่ได้ กล่าวถึงข้างต้น ซึ่งรายละเอียดและศักยภาพของแบบจำลองด้านอันตรกิริยาระหว่างนิวคลีออนกับนิวคลีออน นิวเคลียสกับนิวเคลียสแสดงดังเอกสารอ้างอิง [70, 71, 72] นอกเหนือจากนี้แล้ว ศักยภาพของแบบจำลอง UrQMD ด้านแอนติโปรตอน(แอนตินิวคลีออน)-นิวเคลียสและด้านกา รสร้างไฮเปอร์รอนแสดงในเอกสารอ้างอิง [73, 74] และ [75] ตามลำดับ

ในหัวข้อนี้ จะได้แสดงผลการศึกษาเงื่อนไขของปฏิกิริยา โดยเริ่มจากการพิจารณาหาทริกเกอร์ (Trigger) ที่เหมาะสมของปฏิกิริยาระหว่าง Ξ^+ หรือ K^+K^+ ที่เกิดขึ้นจากการชน $\bar{p}+\text{Au}$ ซึ่ง Ξ^+ ที่ จะใช้สำหรับเป็นทริกเกอร์นี้เกิดจากปฏิกิริยา $\bar{p}+\text{Au} \rightarrow \Xi + \bar{\Xi} + X$ ส่วน K^+K^+ จะเกิดจากปฏิกิริยาที่ไฮเปอร์รอนถูกดูดกลืนในนิวเคลียสแสดงดังปฏิกิริยา $\Xi^+ + p \rightarrow K^+ + K^+$ ทั้งนี้เพื่อลด การเกิดอนุภาคอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง จึงพิจารณาที่พลังงานศูนย์กลางมวลประมาณ 3-4 GeV ซึ่งใกล้เคียงกับค่าพลังงานขีดเริ่มของการเกิด $\Xi\bar{\Xi}$

รูปที่ 4.27 แสดงมัลติพลิตีตีของ Ξ^-, Ξ^+ และ K^+K^+ จากปฏิกิริยา $\bar{p}+\text{Au}$ ที่พลังงาน ศูนย์กลางมวล 3 ถึง 4 GeV โดยสัญลักษณ์สี่เหลี่ยมทึบ สามเหลี่ยมโปร่งและสี่เหลี่ยมโปร่ง แทน มัลติพลิตีตีของ Ξ^-, Ξ^+ และ K^+K^+ ตามลำดับ จะพบว่ามัลติพลิตีตีของ Ξ^- และ K^+K^+ จะเพิ่มขึ้นเมื่อพลังงานศูนย์กลางมวลเพิ่มขึ้น ขณะที่มัลติพลิตีตีของ Ξ^+ มีค่าน้อยทั้งช่วงพลังงาน ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า Ξ^+ ที่เกิดขึ้นได้ถูกดูดกลืนต่อโดยนิวคลีออนของนิวเคลียส Au สามารถระบุได้ ว่าการใช้ K^+K^+ เป็นทริกเกอร์ของปฏิกิริยาจะเป็นประโยชน์กว่าการใช้ Ξ^+ เป็นทริกเกอร์

เมื่อพบว่า K^+K^+ ทริกเกอร์ที่เหมาะสมแล้ว ในขั้นต่อไปคือการศึกษาพฤติกรรมของ K^+K^+

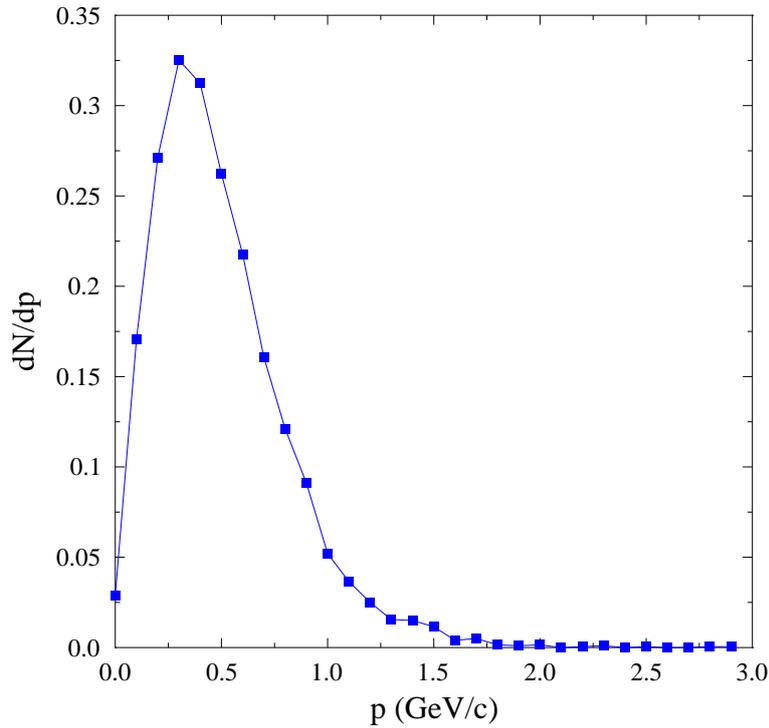
รูปที่ 4.27: เปรียบเทียบมัลติพลิตีตีระหว่าง Ξ^- , Ξ^+ และ K^+K^+ ที่เกิดขึ้นในปฏิกิริยา $\bar{p}+Au$ ที่พลังงานศูนย์กลางมวล 3 ถึง 4 GeV

ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ $\Xi^+ + p \rightarrow K^+ + K^+$ โดยการพิจารณาการแจกแจงโมเมนตัมของ K^+ ของ K^+K^+ แสดงดังรูปที่ 4.28 การแจกแจงโมเมนตัมของ K^+ จากปฏิกิริยา $\bar{p}+Au$ ที่พลังงานศูนย์กลางมวล $\sqrt{s} = 4$ GeV จะพบการแจกแจงสูงสุดที่โมเมนตัมประมาณ 0.3 GeV/c ซึ่งหมายถึง K^+ ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจากปฏิกิริยามีโมเมนตัมประมาณ 0.3 GeV/c

4.7 กลไกการหน่วง Ξ^-

เมื่อพิจารณาติดตาม Ξ^- ที่เกิดขึ้นจากปฏิกิริยา $\bar{p} + Au \rightarrow \Xi^- + \Xi^+ + X$ จะได้ผลการแจกแจงจำนวนครั้งของการกระเจิง (number of scatterings: Nos) ดังรูปที่ 4.29 จะพบว่า Ξ^- ส่วนใหญ่จะเกิดการกระเจิงประมาณ 3-4 ครั้งภายในนิวเคลียสปรอทมาก่อนที่จะเคลื่อนที่ออกจากนิวเคลียสดังกล่าว

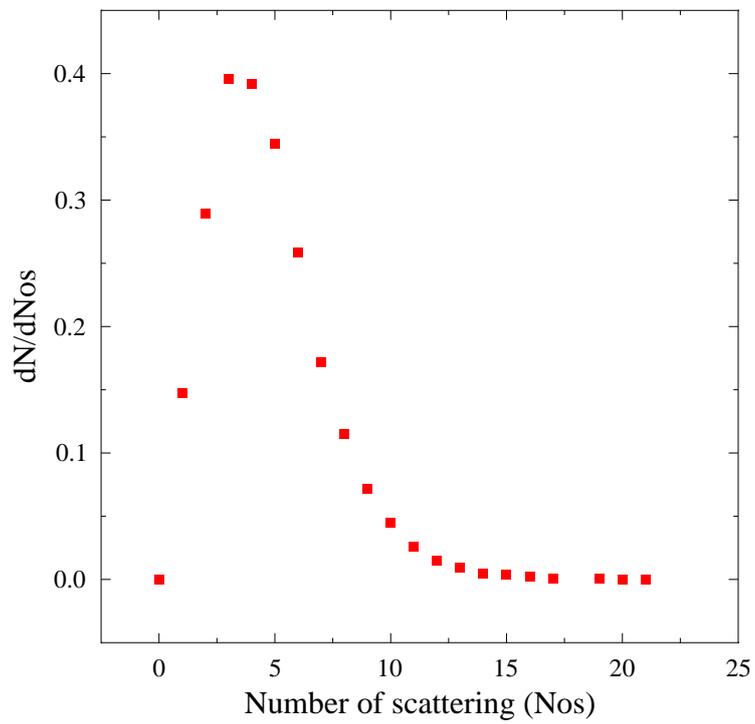
ผลจากการกระเจิงซ้ำของ Ξ^- ภายในนิวเคลียสปรอทนำไปสู่กลไกการหน่วง Ξ^- กล่าวคือการกระเจิงซ้ำภายในนิวเคลียสส่งผลให้ Ξ^- เกิดการสูญเสียพลังงานและลดโมเมนตัมลง ซึ่ง

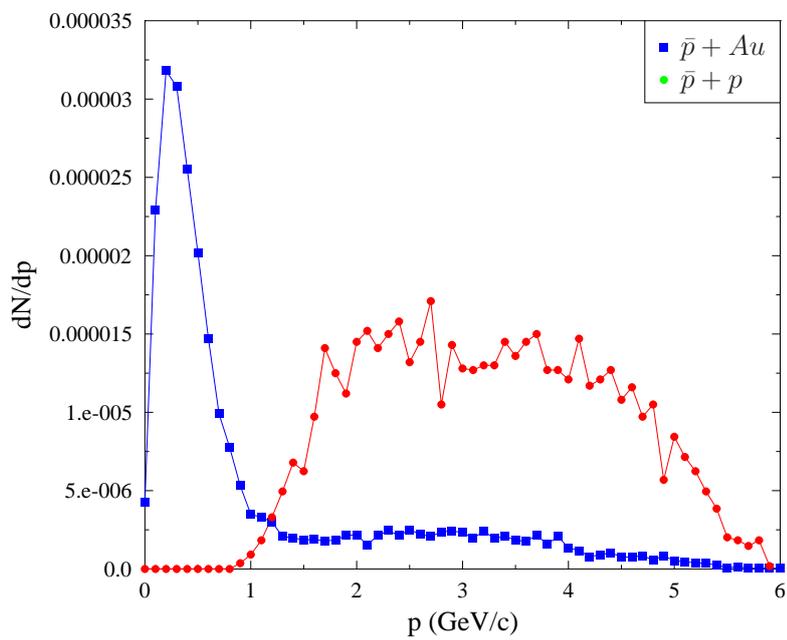
รูปที่ 4.28: การแจกแจงโมเมนตัมของ K^+ (จากคู่ K^+K^+) ในปฏิกิริยา $\bar{p}+Au$ ที่พลังงานศูนย์กลางมวล $\sqrt{s} = 4$ GeV

สามารถยืนยันกลไกนี้ได้โดยการเปรียบเทียบการแจกแจงโมเมนตัมของ Ξ^- ที่เกิดจากปฏิกิริยา $\bar{p}+Au$ กับ Ξ^- ที่เกิดจากปฏิกิริยา $\bar{p} + p$ ที่ค่าพลังงานศูนย์กลางมวลเดียวกัน ดังรูปที่ 4.30 จะพบว่า Ξ^- ส่วนใหญ่ที่เกิดจากปฏิกิริยา $\bar{p}+Au$ จะมีโมเมนตัมประมาณ 0.2 GeV/c ขณะที่ Ξ^- ที่เกิดจากปฏิกิริยา $\bar{p} + p$ จะมีโมเมนตัมเฉลี่ย 3.4 GeV/c

ด้วยโมเมนตัมประมาณ 0.2 GeV/c Ξ^- ที่เกิดขึ้นจากปฏิกิริยา $\bar{p}+Au$ จะสามารถเคลื่อนที่ไปได้ไม่เกิน 1 เซนติเมตรก่อนที่จะเกิดการสลายตัว

รูปที่ 4.29: การแจกแจงจำนวนครั้งของการกระเจิง (number of scatterings: Nos) ของ Ξ ที่เกิดขึ้นในปฏิกิริยา $\bar{p}+\text{Au}$ ที่พลังงานศูนย์กลางมวล $\sqrt{s} = 4 \text{ GeV}$

รูปที่ 4.30: เปรียบเทียบการแจกแจงโมเมนตัมของ Ξ^- ที่เกิดจากปฏิกิริยา $\bar{p} + p$ และ $\bar{p} + Au$ ที่พลังงานศูนย์กลางมวล $\sqrt{s} = 4$ GeV (พิจารณาในกรอบอ้างอิงห้องปฏิบัติการ)

